

**Бовсуновська Н.М., магістр,
Плотнікова М.Ф., к. е. н., доцент**
Житомирський національний агроєкологічний університет

ІННОВАЦІЙНО-ІНВЕСТИЦІЙНІ ЗАСАДИ РОЗВИТКУ АГРАРНОЇ СФЕРИ

Стрімкий розвиток (урбанізація) міст відбувається за рахунок сільських територій. В економічному плані це, в основному, диспаритет цін, а в демографічному – перетік населення з «села» в «місто». Згідно з офіційними даними, щорічно з мапи України знімається 20 сільських населених пунктів. Всього за роки незалежності зникли з мапи України більше 600 населених пунктів, а це приблизно 300 тис. га, які звільнились і обов'язком держави є проведення там ґрунтозахисних заходів, фінансування яких є обмеженим.

Розвиток навичок, формування та підкріплення змін відбувається на основі очікувань та практичного втілення задач розвитку. Реально вкладаються зусилля в короткостроковій перспективі, коли рівень розвитку системи росте (на початку змін будь-які надбання підіймають результат на рівень вище, пізніше темпи зростання в відсотковому співвідношенні зменшуються – події розвиваються як множина малозначущих надбань – велика частина справ є опанованими, що знижує мотивацію в силу того, що прогрес стає менш помітним). Крива мотивації формується на основі початкових прагнень, які спонукають до дій (рис. 1).

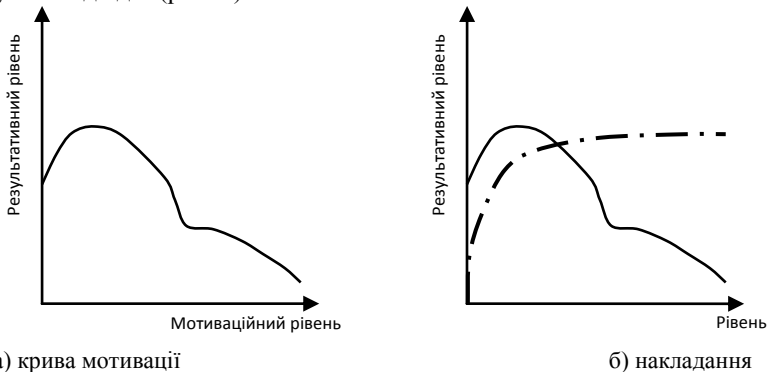

Рис. 1. Криві мотивації та прогресу

Зростання потенціалу підкріплюється початковими результатами, що досягаються. Поступово мотивація починає знижуватися – з позиції соціально-психологічного аналізу випливає, що чим довше справа реалізується, тим в неї менше шансів мати позитивний результат (якщо результат не отримано в досяжному майбутньому, підтримка мотивації стає все складнішою). Момент перетину кривих мотивації та прогресу фіксує завершення періоду мотивації та завершення прогресу (результату), що б міг її підняти.

Вирішення психологічного парадоксу полягає не в формуванні короткострокового результату, а в формуванні звичок, що підвищать рівень мотивації, коли захоплення від процесу буде знижуватися. Вихід з зони комфорту, коли період короткого прогресу закінчується, а звичка формується, бажаним є переключення уваги на слабкі сторони процесу. Фокусування доцільно не на тому скільки, а на тому як. Краще зробити менше в повному обсязі, ніж багато з низькою якістю (орієнтація на мету, кінцевий результат та зворотній зв'язок – постійний, глибокий та миттєвий).

Гармонізація взаємодії елементів системи досягається за рахунок багатоманіття форм та проявів процесів підсистем, що входять до її складу. При цьому один елемент системи виконує багато функцій, а багато елементів спроможні виконувати одну функцію. Це дозволяє забезпечувати стійкість системи та страхування. Зберігаючи унікальність, самобутність та індивідуальний підхід, досягається задоволення інтересів системи та її розвиток.

Базовим підходом до управління є формування цілісної системи, головним елементом якої є формування відповідного рівня розуміння ситуації та підкріплення свідомості позитивним досвідом. Механізм забезпечення вказаних задач є узгодженим з нормативно-правовими підходами в управлінні, інструментами прямого адміністрування та економічними засобами заохочення до цілеспрямованої поведінки.

Ще в березні 2013 року спеціалістами Міністерства аграрної політики України, за дорученням керівництва, разом з представниками Національної академії аграрних наук України були проведені дослідження практики створення нових населених пунктів (родових поселень). Як показали дослідження, не торкаючись багатьох дуже цікавих економічних результатів, питання зайнятості в районі має пряму кореляцію від кількості започаткованих родових садіб. Так 1 родова садиба, згідно проведених досліджень, забезпечує в середньому 2 (два) середньорічних робочих місця на протязі 10 років.

Отже, лише від районних органів місцевої влади залежить питання створення сприятливих умов для започаткування родових поселень.

Слід відмітити, що середній вік поселенців в родових поселеннях становить 35 (+;- 5) років. І дітей в сім'ях поселенців, в середньому – 3 і більше. Таким чином вирішується демографічна проблема району на сільських територіях. Адже відроджений населений пункт на 50 дворів:

- забезпечує само зайнятість господарям РС (50*2) 100 осіб,
- дає роботу 2-м середньорічним працівникам (50*2) 100 осіб,
- наповнює сільські території району як мінімум на 250 осіб,
- в тому числі, приблизно, 150 з них діти.

В середньому сільська школа (2014 р.) налічує, Україна 105 дітей, вчителів (5 дітей на 1 вчителя) 20 осіб, техперсонал школи 5 осіб, зелений туризм 2 особи, медицина (ФАП) 2 особи, додаткові робочі місця в сфері послуг 5 осіб.

Таким чином, одне організоване родове поселення на 50 дворів забезпечує щорічну зайнятість приблизно 235 особам.

Кореляційні залежності зайнятості, від розвитку сільських територій шляхом реалізації концепції «Родова садиба», можуть бути виражені формулою:

$Q=k(2R_s + 2R_i + W/5 + h + G)$, де :

Q – загальна кількість зайнятих осіб, забезпечених через реалізацію в районі концепції «Родова садиба»;

k – кількість родових поселень в районі;

R_s – самозайнятість господарів родової садиби;

R_i - створення робочих місць за рахунок фінансових вкладень господарів РС – 2 робочих місця за рахунок однієї садиби;

W – кількість учнів в сільській школі;

W/5 – кількість вчителів у сільській школі;

h – кількість технічного персоналу згідно нормативу;

G – кількість додаткових працівників сфери обслуговування (енергетика, зв'язок, пошта, торгівля, кооперативи, зелений туризм).

Враховуючи, що громадяни України, які виявляють бажання взяти земельні ділянки для започаткування власної родової садиби в районі мають різнопланову, багатовекторну освітню і практичну підготовку, на сільських територіях складаються реальні умови багатофункціонального економічного розвитку даних територій. Районні органи місцевої влади повинні стати дієвими регуляторами створення в родових поселеннях багатовекторних підприємств з виробництва різнопланових товарів і надання послуг, чим буде покращуватись економіка району і підвищуватись зайнятість сільського населення.

Список використаної літератури:

1. Леванова Г. М. Устойчивое потребление: концептуальные положения и актуальность внедрения / Г. М. Леванова // Эко- и агроурум: перспективы развития на локальных территориях [Текст]: тезисы докл. II Междунар. науч.-практ. конф., 22–23 апреля 2010 г., г. Барановичи, Респ. Беларусь / редкол.: В. Н. Зуев (гл. ред.) [и др.]. – Барановичи: РИО БарГУ, 2010. – С. 247–250.
2. Павлов В. І. Інститути та інституції аграрного природокористування: регіональний вимір: Монографія / В. І. Павлов, В. М. Заремба, Ю. Г. Фесіна. – Луцьк: Надтир'я, 2008. – 212 с.
3. Писаренко П. В. Екопоселення: від фантастики до реалій Полтавщини / П. В. Писаренко, Т. О. Чайка // Вернадська ноосферна революція у розв'язанні екологічних та гуманітарних проблем. Збірник матеріалів IV Всеукраїнських Моргунівських читань із міжнародною участю, присвячених 90-річчю від дня народження видатного українця / за ред. В. І. Аранчій та ін.; відпов. за вип. П. В. Писаренко, М. М. Опара, В. Ф. Моргун. – Полтава: Дивосвіт, 2014. – С. 155 – 160.
4. Батурина Р. М. «Родова садиба» – один з напрямів сталого розвитку сільських територій / Р.М. Батурина // Агроінком. – 2013. – № 4–6. – С. 102–109.
5. Кропивко М. М. Організаційні особливості створення родових садиб як альтернативної форми розвитку господарств населення / М. М. Кропивко // Науковий вісник Мукачівський державного університету. – 2015. – №2(4). Ч.2 – С. 24–29.
6. Плотнікова М.Ф. Принципи та механізми розвитку сільських територій / М.Ф. Плотнікова // Східна Європа: економіка, бізнес та управління. – 2016. – № 3 (03). – С. 76–81.
7. Плотнікова М.Ф. Еволюційно-інноваційний характер розвитку сільських територій / М.Ф. Плотнікова // Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія Економічні науки. – 2014. – № 6, Ч. 2. – С. 35–38.
8. Плотнікова М. Ф. Інноваційно-проектний вектор стійкого сільського розвитку / М. Ф. Плотнікова, О. Ф. Присяжнюк // Наук. пр. Полтавської держ. аграр. акад. Сер. Екон. науки. – 2014. – Вип. 1 (8), т. 1. – С. 246–255.
8. Living in harmony: inspring stories from ecovillages / Editor: Dalia Vidickiene. Vilnius: BMK Leidykla, 2013. – 124 p.